

Sygn. akt : I ACz 2308/16

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2016r

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział I Cywilny w składzie :

Przewodniczący : SSA Grzegorz Krężolek

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2016r w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. P.

przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie (...)

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 8 września 2016r ,

sygn. akt : I C 1143/16

P o s t a n a w i a

Oddalić zażalenie.

SSA Grzegorz Krężolek

Sygn. akt : I ACz 2308/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem, Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił żądania powoda J. P., domagającego się zwolnienia w całości od obowiązku pokrywania kosztów sądowych oraz ustanowienia dlań profesjonalnego pełnomocnika procesowego z urzędu, w ramach sporu jaki zapoczątkował przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...), w ramach którego domaga się zasądzenia kwoty 209 526, 78 złotego wraz z odsetkami, stanowiącej różnicę pomiędzy świadczeniem, które z racji rekompensaty za majątek pozostawiony poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej został na podstawie decyzji strony pozwanej wypłacony, a kwotą, która z tego tytułu jest jemu osobiście oraz jako spadkobiercy uprawnionej A. P., należna.

Jak wynika z pisemnych motywów orzeczenia, Sąd I instancji uznał, że żadne z żądań powoda nie jest usprawiedliwione, zważywszy na wskazaną przezeń w oświadczeniu majątkowym, jego aktualną sytuację majątkową i dochodową.

W tym zakresie Sąd okręgowy ustalił, że J. P. jest osobą pobierającą rentę inwalidzką, w wymiarze miesięcznym 876, 76 zł, jest właścicielem nieruchomości lokalowej położonej w K. przy ul. (...) wraz z garażem pozostającym przedmiotem prawa użytkowania wieczystego.

Dysponuje także dwoma samochodami osobowymi z lat 1992 i 1997r. Obciążające go opłaty za korzystanie z lokalu mieszkalnego zamykają się kwotą 460 złotych, w skali miesiąca.

Ponadto powód otrzymał, w realizacji wskazanej wyżej, decyzji Wojewody jednorazowe świadczenie rekompensacyjne w kwocie 101 664, 63 złotego , co miało miejsce w 2011r lub nieco później.

Przy takich ustaleniach faktycznych Sąd I instancji stanął na stanowisku , iż powód nie może skorzystać z dobrodziejstwa zwolnienia od kosztów.

Za taką oceną przemawia w pierwszej kolejności to , iż dysponuje majątkiem , który przynajmniej w części może spieniężyć by zyskać środki na sprostanie obowiązkowi fiskalnemu , który wywołało zapoczątkowanie przez niego sporu na drodze sądowej.

Mogą one również stanowić podstawę zabezpieczenia spłaty kredytu , który J. P. może zaciągnąć na pokrycie tych kosztów. Ponadto , jak wskazuje Sąd niższej instancji , dysponuje on pieniędzmi z rekompensaty otrzymanej dotąd od Skarbu Państwa , której znaczny rozmiar ilościowy , tym bardziej wyklucza istnienie podstaw dla udzielenia zwolnienia .

W ocenie Sądu, powód powinien już w 2011r, kiedy decyzja Wojewody przyznająca to świadczenie stała się ostateczna , a której nie aprobował [wykorzystując w pełni administracyjną drogę do podważania jej merytorycznej zasadności , powinien przewidywać możliwość i potrzebę dochodzenia swoich, obecnie zgłoszonych roszczeń, na drodze sądowej przed Sądem powszechnym i na ten cel gromadzić odpowiednie środki , przeznaczając , część tych pieniędzy , które zostały mu przyznane na podstawie decyzji Wojewody (...).

Opisana sytuacja finansowa powoda wykluczyła , w ocenie Sądu I instancji, także istnienie uzasadnionych podstaw dla przyznania powodowi pomocy prawnej z urzędu , którą w oparciu o środki , którymi dysponuje lub przynajmniej potencjalnie powinien rozporządzać, może sobie zapewnić z wyboru.

W zażaleniu od tego orzeczenia , negując je w całości, powód domagał się wydania rozstrzygnięcia reformatoryjnego i uwzględnienia obu sformułowanych przez niego żądań.

W pierwszej kolejności, kwestionując ocenę prawną ustalonych przez Sąd Okręgowy faktów, dotyczących jego stanu majątkowego i dochodowego i wynikającej z nich możliwości pokrycia kosztów sądowych oraz opłacenia pomocy prawnej z wyboru , wskazywał , że jest ona oczywiście wadliwa.

Zdaniem skarżącego, ani składniki majątkowe , którymi dysponuje w postaci spółdzielczego prawa do lokalu przy ul. (...) w K. ani stare samochody osobowe ,jak również świadczenie rentowe , mnie pozwalające na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych nie są w rzeczywistości bazą ekonomiczną mogącą służyć do pokrycia kosztów procesu nawet w części ani też , wbrew temu jak ocenił to Sąd nie mogą być wystarczającą podstawą dla skutecznego zabezpieczenia spłaty kredytu z którego powód miały uzyskać pieniądze na koszty postępowania czy zastępstwo prawne , za które miałyby zapłacić.

Zdaniem autora zażalenia, decyzja Sądu I instancji uniemożliwia dochodzenie jego słusznych praw na drodze sądowej co jest sprzeczne z normami gwarancyjnymi Ustawy Zasadniczej.

Rozpoznając zażalenie , Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy J. P. nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu.

Przepis art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych , na podstawie którego strona, będąca osobą fizyczną , może uzyskać zwolnienie od kosztów sądowych jest wyjątkiem od zasady ponoszenia ich przez nią , albowiem są to koszty wywołane jej prywatno - prawnym sporem z innym podmiotem, w ramach którego zwolnienie to może mieć miejsce jedynie w szczególnych sytuacjach , w których względ na potrzebę zapewnienia stronie dostępu do Sądu , przeważa nad racjami , które nakazują nie angażować środków zgromadzonych przez innych podatników w budżecie Państwa po to , by zastąpić stronę w realizacji tego obowiązku.

Wskazana norma , pozostając reminiscencją , znanego dawnym ustawodawstwem tzw. „ prawa ubogich „ może mi zastosowanie jedynie do osób ,które pomimo wykorzystania wszystkich swoich możliwości finansowych i dochodowych nie są w stanie kosztów swojego udziału w postępowaniu sądowym pokryć we własnym zakresie , bez uszczerbku do koniecznego utrzymania siebie i członków rodziny, chociażby na minimalnym poziomie zaspokojenia w ten sposób ich usprawiedliwionych potrzeb.

Tylko w takiej sytuacji , kiedy jedynie przyczyny dotyczące statusu ekonomicznego miałyby różnicować strony sporu w dostępie do gwarantowanego normami rangi konstytucyjnej rozstrzygnięcia o ich roszczeniu przez niezawisły i niezależny Sąd w dwuinstancyjnym postępowaniu , istnieją dostateczne racje do tego aby , zapobiegając tego rodzaju nieuzasadnionym zróżnicowaniu , zaangażować środki budżetowe w wyręczeniu osoby ubogiej w spełnieniu tych obowiązków finansowych, realizacja których jest warunkiem takiego dostępu.

Przenosząc te uwagi na grunt rozstrzyganej sprawy , podzielić należy stanowisko skarżącego , co do tego , że majątek ruchomy oraz lokal z którego korzysta , zaspokajając jedną z podstawowych potrzeb , potrzebę mieszkaniową, nie stanowią wystarczającej podstawy dla wyrażenia oceny , która znalazła się u podstaw odmowy dla obu sformułowanych przez niego żądań.

Gdyby rozpatrywać sytuację finansową , dochodową i majątkową J. P. przez pryzmat wartości i i charakteru tych składników , należałoby inaczej pierwsze z jego żądań rozstrzygnąć.

Tym nie mniej przeciwko podzieleniu tej części wniosku środka odwoławczego przejawia niezaprzeczony przez żalącego się fakt otrzymania przezeń bardzo znacznej kwoty rekompensaty za majątek pozostawiony poza obecnymi granicami RP.

Ponownie wskazując na konieczność wykorzystania przez stronę wszystkich, realnie istniejących swoich możliwości finansowych by sprostać obowiązkom fiskalnym związanym z jej udziałem w sporze sądowym , szczególnie gdy sama jest jego inicjatorem, podzielając w tym zakresie zapatrywanie Sądu niższej instancji, wskazać trzeba , że J. P. nie wskazał na żadne takie okoliczności , które dostatecznie przekonałyby , iż środkami , w pierwotnej kwocie ponad 101 000 złotych, obecnie już nie dysponuje, przynajmniej w takim rozmiarze by obowiązkowi finansowemu, od którego stara się uwolnić , składając wniosek, sprostać .

Ma rację Sąd Okręgowy , gdy argumentuje , że powód powinien sumą uzyskaną z tytułu rekompensaty , od początku nie aprobując jej wysokości i uznając ja za zaniżoną, w taki sposób gospodarować aby przewidując potrzebę dochodzenia roszczeń cywilnych związanych z utratą majątku rodzinnego na drodze sądowej przed Sądem powszechnym jej część móc przeznaczyć właśnie na potrzeby pokrycia związanych z tym kosztów.

Pomimo rozbudowanego redakcyjnie zażalenia , nie ma w jego motywach żadnych merytorycznych argumentów i odwołań do faktów , które prowadziłyby do wniosku, iż J. P. przynajmniej częścią tego świadczenia nadal nie dysponuje albo , że rzeczywiście je zużył w sposób , który uprawniałby go do skutecznego ubiegania się o zwolnienie o które się ubiega. Nie można za takie argumenty uznać określić , które w odniesieniu do samego przyznanego dotąd świadczenia rekompensacyjnego oraz sposobu prowadzenia postępowania administracyjnego zakończonego jej wypłaceniem , znalazły się w końcowej części trzeciej strony motywów środka odwoławczego / por. k. 105 akt/

Wbrew stanowisku autora zażalenia, trafnie Sąd Okręgowy oddalił także drugie z jego żądań.

Zasadne uznanie , że powód nie może skorzystać z wyjątkowego w zakresie stosowania dobrodziejstwa zwolnienia od kosztów sądowych z tej racji , iż co najmniej powinien dysponować częścią uzyskanych uprzednio środków finansowych, ma także i tę konsekwencję, iż dysponowanie nimi pozwala na zapewnienie sobie przez powoda pomocy prawnej z wyboru.

Nie można też, oceniając merytoryczną poprawność decyzji Sądu I instancji , w tym zakresie, tracić z pola widzenia i nie uwzględniać tego , że dotychczasowy sposób prezentacji swoich racji procesowych przez J. P. , która wynika z

analizy treści akt , znamionuje po jego stronie dobrą znajomość przepisów prawa oraz umiejętność w prezentowaniu swoich racji , bez pośrednictwa profesjonalnego pełnomocnika procesowego.

Z podanych przyczyn , w uznaniu zażalenia za niezasadne , Sąd Apelacyjny orzekł o jego oddaleniu , na podstawie art. 385 kpc w zw z art 397 §2 kpc

SSA Grzegorz Krężolek